

Wprowadzenie

To już dwudziesty rocznik, którym „Śląskie Miscellanea” zamykają drugą dekadę swojego istnienia. Przez te lata wyrobiły sobie pewną renomę naukową, a także zgromadziły zespół autorski zawsze wierny tematyce śląskiej. Stąd też w niniejszym tomie znajdziemy nazwiska osób obecnych niemal od początku w każdym roczniku. Do nich dochodzą młodzi adepci badań śląskoznawczych, dowodzący swoimi zainteresowaniami, że Śląsk jest wciąż dziełem „najżywszym z żywych” (Stefan Żeromski), ale zarazem „nieznanym krajem” (Zofia Kossak), który czeka na swoich odkrywców.

Zwykle zespół autorski tworzyli naukowcy z trzech ośrodków: Cieszyna, Katowic i Opola (Wrocław pojawiał się rzadko). Na tom dwudziesty złożyły się artykuły badaczy z Cieszyna (Łucja Dawid, Ewa Fonfara, Edyta Korepta, Mirosława Pindór) oraz Katowic (Barbara Firla, Beata Gdak, Małgorzata Gwadera, Krystyna Heska-Kwaśniewicz, Hanna Langer, Beata Langer, Izabela Piszka, Barbara Pytlos, Piotr Skowronek, Łucja Staniczkowa, Katarzyna Tałuc, Anna Tokarska). Drugi raz gości na łamach naszego rocznika doktor Libor Martinek z Uniwersytetu Śląskiego w Opawie.

Artykuły zakreślają dość wyraziste kręgi tematyczne, które łączą się z problematyką bibliologiczną, zwłaszcza z historią książki (Małgorzata Gwadera, Hanna Langer, Izabela Piszka, Barbara Pytlos, Anna Tokarska), a także literaturoznawczą (Łucja Dawid, Barbara Firla, Ewa Fonfara, Beata Gdak, Emilia Gibiec, Krystyna Heska-Kwaśniewicz, Edyta Korepta, Beata Langer, Libor Martinek, Łucja Staniczkowa, Piotr Skowronek, Katarzyna Tałuc). W tej grupie wyraźnie wyodrębniają się teksty o Gustawie Morcinku – pisarzu, o którym w ostatnich latach napisano już tak dużo, okazuje się jednak, że wciąż wiele brakuje do opisanego jego fenomenu, skoro młodzi badacze, odczytując na nowo twórczość autora *Wyrąbanego chodnika*, nadal okrywają nowe wyzwania, czy to w zakresie warsztatu pisarskiego, przesłań ideowych jego twórczości, czy też kreacji krajobrazu.

Jeden tekst – Mirosławy Pindór – nie mieści się w tej typologii, gdyż dotyczy życia teatralnego na Śląsku zaolziańskim.

Chronologicznie dwudziesty tom „Śląskich Miscellaneów” obejmuje okres od początku XX wieku do współczesności, przy czym najwięcej tekstów dotyczy dwudziestolecia międzywojennego i czasów najnowszych. Od *Historycznych księgozbiorów śląskich* i ich roli w komunikowaniu społecznym (Anna Tokarska) po księgozbiór cieszyńskiego bibliofila Jana Brody, zmarłego w 2007 roku (Hanna Langer), biegnie refleksja bibliologiczna, literaturoznawcza zaś rozpoczyna się w międzywojniu i dochodzi do twórczości wybitnego poety współczesnego, księdza Jerzego Szymika (Piotr Skowronek). Widać zatem wyraźnie przesuwanie się zainteresowań badawczych w stronę czasów obecnych, choć tekst o świętym Jacku (Krystyna Heska-Kwaśniewicz), zainspirowany obchodami siedemset pięćdziesiątej rocznicy śmierci patrona Śląska – mimo że został napisany przez Kazimierza Gołbę w 1938 roku – z samej swojej istoty sięga przecież średniowiecza.

Tak oto wszystko się przeplata i przenika, zarówno w życiu, jak i w kulturze, a więc także w dwudziestym tomie „Śląskich Miscellaneów”. Mamy nadzieję, że czytelnicy uznają go za interesujący i użyteczny.

Krystyna Heska-Kwaśniewicz